

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 3, 7) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการไว้ในหมวด 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และหมวด 4 มาตรา 22 แนวการจัดการศึกษา กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

สภาพสังคมไทยทุกวันนี้มีความซับซ้อนยุ่งยากเช่นเดียวกับสังคมในทุกส่วนของโลก การเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดในเกือบทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร นับเป็นปัจจัยเร่งที่สำคัญทำให้โลกไร้พรมแดนเกิดการไหลทะลักของข้อมูลข่าวสารทั้งทางบวกและทางลบ และนับวันจะยิ่งทวีความซับซ้อนและรุนแรงมากยิ่งขึ้น ปรัชญาการณดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของบุคคลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อให้เกิดปัญหานานัปการ โดยเฉพาะต่อเด็กและเยาวชนในวัยเรียน อาทิ ปัญหาสุขภาพจิต เกิดความเครียดและปรับตัวไม่ได้ การฆ่าตัวตาย ปัญหาการล่วงละเมิดสิทธิ การกลั่นแกล้ง รังแก ความรุนแรง และการทารุณกรรมในรูปแบบต่างๆ ปัญหายาเสพติด การไม่ประสพผลสำเร็จในด้านการเรียนและอาชีพ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : คำนำ)

การพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งเทคโนโลยีและการสื่อสาร ผลกระทบทั้งในทางบวกและทางลบสำหรับในด้านลบที่เห็นกันอยู่ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาเด็กขาดความ

อบอุ่น ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการก่อความทะเลาะวิวาท ปัญหาสื่อลามก
อนาจารที่เป็นสิ่งมอมเมาเยาวชน เป็นต้น ดังนั้นการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต้องอาศัยความ
ร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สภาพสังคมปัจจุบันหากพิจารณาถึงระเบียบวินัยของคนในชาติ
เป็นเรื่องที่น่าห่วงสำหรับองค์กรการศึกษาทุกระดับ ปัจจุบันปัญหาต่าง ๆ ในสังคมทวีความ
รุนแรงขึ้นตามลำดับ ส่วนหนึ่งมาจากการขาดระเบียบวินัยของประชาชน (กรมสามัญศึกษา.
2544 :5)

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9
ตอนหนึ่ง ในหนังสือ คู่มือครู ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้
วิกฤตสังคม เส้นทางสู่ครูมืออาชีพว่า “นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่ง
ที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพ คือทั้งเก่งทั้งดี มาเป็นกำลัง
บ้านเมืองให้ความเก่งเป็นปัจจัยเพื่อคุ้มครองหนุนนำความเก่งให้เข้าไปในทางที่ถูกที่อำนวยผล
เป็นประโยชน์อันพึงประสงค์..” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : ปกใน)
ผู้บริหารโรงเรียนและครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริม ดูแล พัฒนานักเรียนทั้งทาง
ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้นักเรียนเรียนรู้ทักษะในการดำรงชีวิตมี
ความรู้สึกรู้สึกและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
2549 : 90)

อย่างไรก็ตามขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการแบ่งขนาดโรงเรียนโดยใช้จำนวน
นักเรียนเป็นเกณฑ์ทำให้แต่ละโรงเรียนมีจำนวนบุคลากรต่างกันและได้รับจัดสรรงบประมาณที่
ต่างกันด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประมวล คงทรง (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา
สภาพการปฏิบัติงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 : กรณีอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ผลการวิจัยพบว่า
สภาพการปฏิบัติงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาด
เล็ก โดยรวมทุกด้านพบว่า มีการปฏิบัติงานนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 นอกจากขนาดโรงเรียนแล้ว ยังพบว่า ตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนที่
แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนต่างกันด้วย เช่น
ผลการวิจัยของ วิระ รักษามิตร (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์ของ
โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าจัดทำแผนกลยุทธ์ และครูผู้จัดทำแผนกลยุทธ์

มีปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภารัตน์ ชำกรม (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทุกด้าน นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะจากการศึกษางานวิจัยที่บ่งชี้ว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาด โรงเรียนและตำแหน่งต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เช่น ผลการวิจัยของประณมพร เพ็ชรโปรี (2548 : บทคัดย่อ) พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งต่อระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ประกาย บัตรศิริมงคล (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ระหว่างขนาดโรงเรียนและสถานภาพต่อการศึกษาขั้นต้น คือ ขั้นตอนการวางแผน การประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ขั้นตอนการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และขั้นตอนการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ได้ดำเนินงานตามกรอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัย ความเห็นแก่ตัว หลบหนีการร่วมกิจกรรม ขาดเรียนบ่อย ขาดความรับผิดชอบ พูดยกย่ำรำไร การลักขโมย การเอาแบบอย่างที่ไม่ดี มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดสารเสพติด มีพฤติกรรมทางชู้สาว เล่นการพนัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนที่ขาดความอบอุ่น ขาดการเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองที่เป็นบิดา มารดา เนื่องจากไปทำงานต่างจังหวัด ต้องอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา หรือ ญาติซึ่งเรียนส่งผลทำให้เด็กไม่ได้รับการอบรมดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังเท่าที่ควร ถูกปล่อยปละเลย สร้างปัญหาให้กับโรงเรียน เพื่อนฝูงและสังคมโดยส่วนรวม ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับเด็กบางส่วนขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ดังนั้นการที่

จะช่วยป้องกันปัญหาดังกล่าว จำเป็นต้องมีแนวทางการดูแลและพัฒนาเด็กที่ถูกวิธี เพื่อลดปัญหา รวมทั้งมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาจิตใจ อารมณ์ และความคิดของเด็กได้อย่างเหมาะสม ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ถือว่าเป็นระบบที่จะช่วยให้แก้ปัญหานักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมแก้ปัญหาร่วมกัน ทั้ง ครู ผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และนักเรียนเอง และถ้าปล่อยไว้ยิ่งจะทำให้ปัญหาทวีความรุนแรงสร้างความเสียหายให้กับสังคมส่วนรวม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. 2550 ก : คำนำ)

จากรายงานสรุปภาพรวมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ปรากฏว่าโรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 มีการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยจำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 120 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 54 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่ได้รับรางวัลระดับเขตพื้นที่ การศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน โรงเรียนที่ได้รับรางวัลระดับประเทศ จำนวน 1 โรงเรียน ให้คำแนะนำ และความรู้แก่โรงเรียนอื่น ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. 2550 ข : 3)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาระดับการดำเนินงานในการช่วยเหลือ นักเรียนตามขั้นตอนต่าง ๆ ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ขนาดโรงเรียนและตำแหน่งที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมนักเรียน และการส่ง ต่อ เพื่อนำเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ เพื่อจะได้นำไปสู่การพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

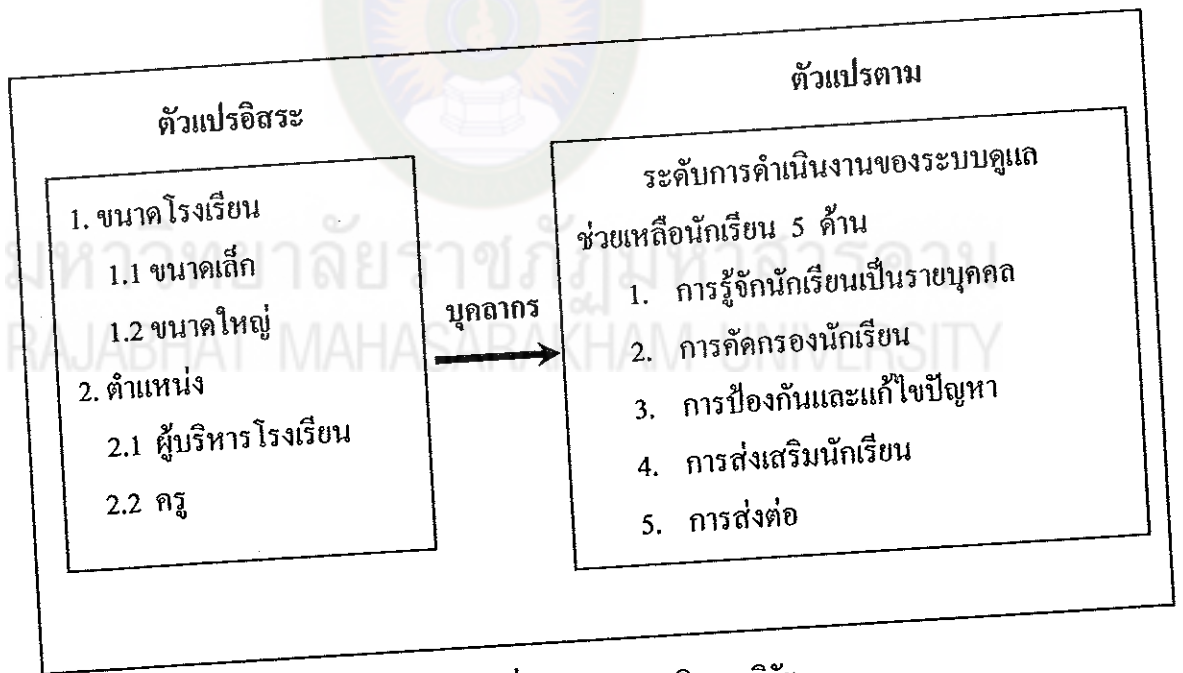
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนกับตำแหน่งที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

สมมติฐานการวิจัย

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดโรงเรียนกับตำแหน่งที่มีต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 174 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 174 คน ครูจำนวน 1,926 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. 2550 ค : 5)

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) คือ แบ่งกลุ่มสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified) ตามขนาดโรงเรียนและตำแหน่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ตารางเครทซ์และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 440 คน เทียบสัดส่วนแล้วจึงสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากตามสัดส่วน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ขนาดโรงเรียน จำแนกเป็น

1) ขนาดเล็ก

2) ขนาดใหญ่

3.1.2 ตำแหน่ง จำแนกเป็น

1) ผู้บริหารโรงเรียน

2) ครู

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวปฏิบัติของโรงเรียนในการดำเนินงานระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ได้แก่

3.2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2.2 การคัดกรองนักเรียน

3.2.3 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.2.4 การส่งเสริมนักเรียน

3.2.5 การส่งต่อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานพัฒนาดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งมี 5 ด้าน คือ

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมและรับทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ดังนี้

กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี

กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถพิเศษนั้นอย่างเต็มศักยภาพ

1.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือที่หลากหลาย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน

1.4 ด้านการส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

1.5 ด้านการส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในกรณีปัญหาของนักเรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น

2. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การแบ่งขนาดโรงเรียนตามกฎกระทรวงว่าด้วย คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จำแนกตามจำนวนนักเรียน จำแนกเป็น 2 ขนาด

3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ทุกแห่ง ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

3.2 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ทุกแห่ง ที่มีจำนวนนักเรียน เกิน 300 คน ขึ้นไป

4. ตำแหน่ง หมายถึง บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน จำแนกเป็น

4.1 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2

4.2 ครู หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 หมายถึง การแบ่งส่วนงานและการกระจายอำนาจการดำเนินงานการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดหนองคาย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยเขตพื้นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา 3 อำเภอ และ 2 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอโพนพิสัย อำเภอโซ่พิสัย อำเภอปากคาด กิ่งอำเภอเฝ้าไร่ และ กิ่งอำเภอรันทนาวี

6. ปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การมีอิทธิพลร่วมกัน หรือมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน หรือการมีผลร่วมกันระหว่างขนาดโรงเรียนและตำแหน่งของบุคลากรในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ต่อระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY